

«Макроиктисодиёт» фанининг
2018/2019 ўқув йили учун мўлжалланган
СИЛЛАБУСИ

Фаннинг қисқача тавсифи			
ОТМнинг номи ва жойлашган манзили:	Гулистон давлат университети		Гулистон шаҳри, 4 микрорайон
Кафедра:	Иқтисодиёт		“Ижтимоий-иқтисодий” факультети
Таълим соҳаси ва йўналиши:	340000-Бизнес ва бошқарув	5230100-Иқтисодиёт	
Фанни (курсни) олиб борадиган ўқитувчи тўғрисида маълумот:	Рахматов Камолиддин Уралович	e-mail:	Kamol81@mail.ru
Дарс вақти ва жойи:	Ижтимоий-иқтисодий факультети биноси	Курснинг давомийлиги:	28.01.2019-8.06.2019
Индивидуал график асосида ишлаш вақти:	Сешанба ва чоршанба кунлари 14.00 дан 16.00 гача		
Фанга ажратилган соатлар	Аудитория соатлари		Мустақил таълим:
	Маъруза:	54	Амалиёт
			54
Фаннинг бошқа фанлар билан боғлиқлиги :	“Макроиктисодиёт” фани тармоқ ва соҳа фани бўлиб ўқитилади. Режалаштирилган гуманитар ва ижтимоий (иқтисодий назария, иқтисодий таълимотлар тарихи), математик ва табиий-илмий (иқтисодий-математик усуллар ва моделлар, иқтисодий география ва экология), умумқасбий (микроиктисодиёт, статистика, макроиктисодиёт, минтақа иқтисодиёти, маркетинг) фанларидан етарлича билим ва кўникмаларга эга бўлишлик талаб этилади		
Фаннинг мазмуни			
Фаннинг долзарблиги ва қисқача мазмуни:	<p>Фанни ўқитишдан мақсад – 5230100-иқтисодиёт таълим йўналишида таҳсил олаётган талабаларга жаҳон иқтисодиёти ва халқаро иқтисодий муносабатларга оид назарий ва амалий билимларни бериш, ўз йўналишига мос тасавур ва кўникмаларни ривожлантиришдир.</p> <p>Бу борада, бўлажак иқтисодчиларга жаҳон мамлакатларининг иқтисодий ривожланиш хусусиятлари, иқтисодиётда содир бўлаётган тузилмавий ўзгаришлар ва мамлакатларнинг бир бири билан олиб бораётган иқтисодий муносабатларни талабаларга ўргатишдир.</p> <p>Фаннинг вазифаси - талабаларга Макроиктисодиётнинг назарий асослари ва тамойилларини ривожлантиришни ўзига хос жиҳатларини тушунишига, ёрдам бериш ва шунингдек мамлакат иқтисодиётининг самарали ривожланиш йўлларининг назарий ва амалий тамонларини урганишдан иборат.</p> <p>«Макроиктисодиёт» ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар доирасида бакалавр:</p> <ul style="list-style-type: none"> - талаба мамлакат ҳўжалигини тавсифловчи иқтисодий, ижтимоий ва ташкилий кўрсаткичларни таҳлил қилиш ва умумлаштириш хусусиятларини; маълумотлар йиғишни ташкиллаштириш ва уларнинг аниқлиги ва сифатини баҳолаш, кузатишлар натижасида олинган маълумотларни тизимлаш ва қайта ишлашни; маълумотларни қайта ишлаш натижаларини умумлаштириш ва таҳлил қилишни, ижтимоий-иқтисодий ва ишлаб чиқариш жараёнларини моделлаштириш ва дастурлашни <i>билиши</i>; - талаба Макроиктисодиётнинг замонавий тамойиллари, назарий асосларини ҳаётга тадбиқ этиш; чет мамлакатларнинг асосий иқтисодий кўрсаткичларини тадқиқ қила олиш; ташқи савдо шартномаларини тузиш, техника ва технологиялар айирбошлаш бўйича битимлар имзолаш; халқаро иқтисодий муносабатлар соҳасида ҳамкорликнинг энг рационал услуб ва кўринишларини аниқлай олиш; иқтисодий ўсиш ва ривожланишнинг асосий кўрсаткичларини ҳисоблаш ва таҳлил қилиш юзасидан <i>кўникмаларга эга бўлиши лозим</i> - талаба мамлакт иқтисодиётининг моҳияти ва иқтисодиётимизнинг ривожланиши тамойиллари; халқаро иқтисодий муносабатларнинг замонавий тамойиллари ва хусусиятлари; бозор иқтисодиёти асослари ва тамойиллари; иқтисодий тизимлар турлари ва моделлари; мамлакат ҳўжалигининг глобал муаммолари; иқтисодиётимизнинг тармоқ тузилмаси; халқаро иқтисодий интеграция; қўшма корхоналарни ташкил этиш ва бошқариш <i>малакаларига эга бўлиши керак</i>. 		
Талабалар учун талаблар	<ul style="list-style-type: none"> - ўқитувчига ва гуруҳдошларга нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлиш; - университет ички тартиб - интизом қоидаларига риоя қилиш; - уяли телефонни дарс давомида ўчириш; - берилган уй вазифаси ва мустақил иш топшириқларини ўз вақтида ва сифатли бажариш; 		

	<ul style="list-style-type: none"> - кўчирмачилик (плагиат) қатъян ман этилади; - дарсларга қатнашиш мажбурий ҳисобланади, дарс қолдирилган ҳолатда қолдирилган дарслар қайта ўзлаштирилиши шарт; - дарсларга олдиндан тайёрланиб келиш ва фаол иштирок этиш; - талаба ўқитувчидан сўнг, дарс хонасига - машғулотга киритилмайди; - талаба рейтинг баллидан норози бўлса эълон қилинган вақтдан бошлаб 1 кун мобайнида апелляция комиссиясига мурожат қилиши мумкин
Электрон почта орқали муносабатлар тартиби	Профессор-ўқитувчи ва талаба ўртасидаги алоқа электрон почта орқали ҳам амалга оширилиши мумкин, телефон орқали баҳо масаласи муҳокама қилинмайди, баҳолаш фақатгина университет ҳудудида, ажратилган хоналарда ва дарс давомида амалга оширилади. Электрон почтани очиш вақти соат 16.00 дан 18.00 гача

Фандан ўтиладиган мавзулар ва улар бўйича машғулот турларига ажратилган соатларнинг тақсимооти

Т/р	Фаннинг бўлими ва мавзуси, маъруза мазмуни	Соатлар			
		Жами	Маъруза	Амалий машғулот	ТМИ
1.	Макроиктисодиёт фанига кириш	6	2	2	2
2.	Асосий макроиктисодий кўрсаткичлар	6	2	2	2
3.	Иқтисодий тебранишлар. Ишсизлик	8	2	2	4
4.	Инфляция ва инфляцияга қарши сиёсат	12	4	4	4
5.	Ялпи талаб - ялпи таклиф модели	6	2	2	2
6.	Истеъмол, жамғариш ва инвестиция	6	2	2	2
7.	Кейнсинг товарлар ва хизматлар бозорида макроиктисодий мувозанат модели	10	4	4	2
8.	Пул бозорида мувозанат	12	4	4	4
9.	Давлат бюджети, солиқлар ва давлат қарзи	10	4	4	2
	ОН				
10.	Бюджет-солиқ сиёсати	6	2	2	2
11.	Пул-кредит сиёсати	10	4	4	2
12.	IS-LM моделининг шаклланиши ва тадбиқи	6	2	2	2
13.	Иқтисодий ўсишнинг умумий тавсифи ва неокейнсча моделлари	10	4	4	2
14.	Иқтисодий ўсишнинг неоклассик моделлари	8	2	2	4
15.	Халқаро савдо назариялари	8	2	2	4
16.	Ташқи савдо сиёсати	10	4	4	2
17.	Тўлов баланси	6	2	2	2
18.	Валюта курси	6	2	2	2
	Очиқ иқтисодиётда макроиктисодий сиёсат. Менделл Флеминг модели	10	4	4	2
	ОН				
	ЯН				
	Жами	160	54	54	52

Мавзулар ва кўриладиган асосий масалалар

№	М а в з у	Кўриладиган масалалар	Информацион - услубий таъминот
1	2	3	4
1.	Иқтисодий салоҳият ва унинг ташкил этувчиларини тайёрлаш.	Жаҳон иқтисодиёти ва халқаро иқтисодий алоқалар фанининг предмети, мазмуни ва хусусиятлари ёритилади, жаҳон хўжалигининг ривожланиш босқичлари, халқаро иқтисодий муносабатлар тизими ва унинг концепциялари таҳлил қилинади.	[А4, 10-46; А25,5-9; А14,29-75]

2.	Миллий ҳисобчилик тизими аҳамияти ва Ўзбекистонда қўлланиши мавзусида маълумот тайёрлаш.	Ҳалқаро меҳнат тақсимоти моҳияти ва асосий шакллари ўрганилади, ҳалқаро меҳнат тақсимотининг концепциялари ҳамда ҳалқаро меҳнат тақсимотининг модернизациялашнинг ғарб назариялари ўрганилади.	[A25,6-9; A14,37-38]
3.	Давлатнинг антиинфляцион сиёсати мавзусида маълумот тайёрлаш.	Ҳалқаро савдонинг моҳияти ва таркиби кўриб чиқилади, жаҳон савдоси динамикаси, ташқи савдони тартибга солишда давлат сиёсати ва усуллари ёритилади.	[A14,38-44; A25,29-31]
4.	Инвестиция даражасига таъсир кўрсатувчи омиллар ва уларнинг моҳияти	Ҳалқаро ишчи кучи миграциясининг моҳияти ва сабаблари ўрганилади, ишчи кучи миграциясининг замонавий йўналишлари, ишчи кучи миграциясининг давлат томонидан тартибга солиш механизми ёритилади	[A4, 76-90; A25,32-34; A13,242-254]
5.	Иқтисодиётни давлат томонидан тартибга солиш; асосий воситалар	Ҳалқаро капитал миграцияси моҳияти ва асосий сабаблари ўрганилади, четга капитал чиқаришнинг шакллари ва турлари таҳлил қилинади, ҳалқаро капитал миграциясини фаоллаштирувчи омиллар ва жаҳон иқтисодиётида ҳалқаро қарзлар (заёмлар) муаамоси ёритилади. Молиявий-иқтисодий инқироз шароитида капитал миграцияси географиясининг ўзгариши таҳлил қилинади.	[A13, 232-241; A3,66-75]
6.	Ижтимоий ҳимоя тизими ва унинг ривожланиши	Трансмиллий компанияларнинг моҳияти ва тузилиши ёритилади, трансмиллий компанияларнинг жаҳон иқтисодиётида тутган ўрни ва аҳамияти ёритилади.	[A25, 52-62; A4,127-168]
7	Ялпи тақлиф ва ялпи талабнинг ўзаро нисбати	Эркин иқтисодий ҳудудлар моҳияти ва тузулиши ёритилади, эркин иқтисодий ҳудудларнинг ташкил этиш сабаблари ва шакллари ўрганилади, эркин иқтисодий ҳудудларнинг жаҳон хўжалиги ва ХИМда тутган ўрни ёритилади	[A25, 34-35; A5,106-122]
8	Давлат бюджет солиқ сиёсатининг ялпи мувозанат ҳолатига таъсири.	Ривожланган давлатлар гуруҳининг жаҳон хўжалиги ва сиёсатида тутган ўрни ўрганилади, ривожланган давлатлар саноатига характеристика берилади, ривожланган мамлакатларнинг ташқи иқтисодий стратегияси ёритилади	[A14, 421-441; A25,45-52]
9	Пул – кредит тизимини давлат томонидан тартибга солиш, давлатнинг бюджет – солиқ сиёсати	Ривожланаётган мамлакатлар иқтисодиётининг умумий белгилари, хусусиятлари ёритилади, уларнинг ҳалқаро меҳнат тақсимотида тутган ўрни ҳамда ривожланаётган мамлакатларда ташқи қарз муаммоси ёритилади	[A25, 52-62; A4,127-168]
10	Ўзбекистонда макроиқтисодий барқарорлаштириш муаммолари, давлатнинг антициклик сиёсати	Ҳалқаро валюта-молия ва кредит муносабатларнинг моҳияти ва мазмуни ўрганилади, миллий ва ҳалқаро валюта тизими ёритилади, валюта курси моҳияти ва операциялари баён қилинади, ҳалқаро валюта-кредит ташкилотлари ёритилади	[A14, 355-356; A25,37-39]

11	Ўзбекистонда тузилмавий сиёсат, бюджет камомати ва давлат қарзи	Халқаро иқтисодий интеграция моҳияти ва мазмуни ёритилади, ғарбий европа интеграциясининг ривожланиш босқичлари таҳлил қилинади, шимолий америка интеграция йўли, мустақил давлатлар ҳамдўстлиги мамлакатлари доирасидаги интеграцион жараёнлар ёритилади	[A25, 39-40; A4,91-108; A13,384-397]
12	Иқтисодий хавфсизликни таъминлашга қаратилган давлат сиёсати	Молиявий-иқтисодий инқирознинг келиб чиқиш сабаблари ва жаҳон хўжалигига таъсири таҳлил қилинади, молиявий-иқтисодий инқироздан чиқишнинг ғарб назариялари ёритилади, Ўзбекистон республикасининг молиявий-иқтисодий инқироздан чиқиш йўллари ўрганилади	[A14, 381-417; A4,215-220]
13	Халқаро валюта тизими	Ўзбекистон республикасининг XX-XXI асрлар бўсағасидаги ресурслари ва ривожланиш имкониятлари таҳлил қилинади, Ўзбекистонни жаҳон хўжалигига қўшилиши, республикани иқтисодий ривожланиш истиқболлари ёритилади, халқаро савдода республикани иштироки таҳлил қилинади.	[A4, 245-259; A25,66-69]

Талабалар мустақил иши мазмуни

№	Мавзулар ва топшириқлар мазмуни	Ажратилган вақт (соат)	Информацион-услубий таъминот	Бажарилиш муддати
1	Иқтисодий салоҳият ва унинг ташкил этувчиларини тайёрлаш.	4	A14,29-75	1-хафта
2	Миллий ҳисобчилик тизими аҳамияти ва Ўзбекистонда қулланиши мавзусида маълумот тайёрлаш.	4	A25,6-9;	2-хафта
3	Давлатнинг антиинфляцион сиёсати мавзусида маълумот тайёрлаш.	4	A14,38-44	3-хафта
4	Инвестиция даражасига таъсир кўрсатувчи омиллар ва уларнинг моҳияти	4	A13,242-254	4-хафта
5	Иқтисодиётни давлат томонидан тартибга солиш; асосий воситалар	4	A13, 232-241	5-хафта
6	Ижтимоий ҳимоя тизими ва унинг ривожланиши	4	A4,127-168	6-хафта
7	Ялпи тақлиф ва ялпи талабнинг ўзаро нисбати	4	A5,106-122	7-хафта
8	Давлат бюджет солиқ сиёсатининг ялпи мувозанат ҳолатига таъсири.	4	A14, 421-441	8-хафта
9	Пул – кредит тизимини давлат томонидан тартибга солиш, давлатнинг бюджет – солиқ сиёсати	4	A25, 52-62	9-хафта
10	Ўзбекистонда макроиқтисодий барқарорлаштириш муаммолари, давлатининг антициклик сиёсати	4	A25,37-39	10-хафта
11	Ўзбекистонда тузилмавий сиёсат, бюджет камомати ва давлат қарзи	4	A25,66-69	11-хафта
12	Иқтисодий хавфсизликни таъминлашга қаратилган давлат сиёсати	4	A4,91-108	12-хафта
13	Халқаро валюта тизими	4	A13,384-397	13-хафта
	Жами:	52		

Эслатма: Мустақил иш топшириклари тегишли мавзулар бўйича ўқув- методик мажмуа охирида келтирилмоқда

«Макроиктисодиёт» курсидан рейтинг ишланмаси

Назорат тури	Рейтинг баҳолашлар			Жами	Саралаш бали
	1	2	3		
ЖН (40 %) шу жумладан	9	14	17	40	
ОН (30 б.)	-	13	17	30	
ЯН (30 б.)	-	-	30	30	
Жами:	9	27	64	100	55

Талабанинг ўқув машғулотларини ўзлаштириш даражаси қуйидаги мезон асосида аниқланади

Баҳолаш кўрсаткичи	Баҳолаш мезонлари	рейтинг бали
Аъло 86-100%	Етарли назарий билимга эга. Топширикларни мустақил ечган. Берилган саволларга тўлиқ жавоб беради. Масаланинг моҳиятига тўлиқ тушунади. Аудиторияда фаол. Ўқув тартиб интизомига тўлиқ риоя қилади. Топширикларни намунали расмийлаштирган.	2
Яхши 71-85%	Етарли назарий билимга эга. Топширикларни ечган. Берилган саволларга етарли жавоб беради. Масаланинг моҳиятини тушунади. Ўқув тартиб интизомига тўлиқ риоя қилади.	1.5
Қониқарли 55-70%	Топширикларни ечишга ҳаракат қилади. Берилган саволларга жавоб беришга ҳаракат қилади. Масаланинг моҳиятини чала тушунган. Ўқув тартиб интизомига риоя қилади.	1
Қониқарсиз 0-54%	Талаба амалий машғулот дарси мавзусига назарий тфйёрланиб келмаса, мавзу бўйича масала, мисол ва саволларига жавоб бера олмаса, дарсга суст қатнашса билим даражаси қониқарсиз баҳоланади	0.5

ОНни баҳолаш

Оралиқ назорат “Макроиктисодиёт” фанининг бир неча мавзуларини қамраб олган бўлими бўйича, тегишли амалий машғулотлар ўтиб бўлингандан сўнг ёзма-оғзаки равишда амалга оширилади. Бундан мақсад талабаларнинг тегишли саволларни билиши ёки муаммоларни ечиш кўникмалари ва малакалари аниқланади. Ўқув йилининг 1-семестрида 2-та ОН ўтказиш режалаштирилган бўлиб 15 балдан иборат. ОН назорат ишлари ёзма иш, оғзаки ва тест усулида ўтказилиши назарда тутилган, ёзма иш ва тест саволлари ишчи ўқув дастур асосида тайёрланади.

ОН ва ЖН га ажратилган баллдан 55% дан паст балл тўплаган талаба ўзлаштирмаган ҳисобланади. ОН ни ўзлаштирмаган талабаларга қайта топшириш имконияти берилади. ОН бўйича олинadиган тестлар кафедра мудирини раҳбарлигида ташкил этилади ва кафедрада ўқув йилининг охиригача сақланади.

ЯНни баҳолаш

Якуний назорат “Макроиқтисодиёт” фанининг барча мавзуларини қамраб олган амалий машғулотлар ўтиб бўлингандан сўнг ёзма равишда амалга оширилади. Бундан мақсад талабаларнинг фан бўйича ўзлаштириш кўрсаткичлари, яъни билим даражаси ёки муаммоларни ечиш кўникмалари ва малакалари аниқланади. ЯН назорат ишлари ёзма усулида ҳам ўтказилиши назарда тутилган, ёзма иш соволлари ишчи ўқув дастури асосида тайёрланади. ОН ва ЖНларга ажратилган баллдан 55% дан паст балл тўплаган талаба ўзлаштирамаган ҳисобланади ва ЯНга киритилмайди. ЯНни ўзлаштирамаган талабаларга қайта топшириш имконияти берилади. ЯН бўйича олинadиган ёзма иш вариантлари кафедра мудири раҳбарлигида тузилади ва деканатларга топширилади.

Тест усулида ЯН ни баҳолаш мезонлари:

ЯН баҳолаш тест синови ёки ёзма шаклларда ўтказилади. Бунда талабалар 30 та тест саволига жавоб берадилар (тест саволининг ҳар бири 1 баллик тизимида баҳоланади) ёки ёзма ишда белгиланган 3 та саволга жавоб ёзади.

Эслатма: Талабанинг умумий бали ҳисобланганда яхлитлаб олинади.

ИНФОРМАЦИОН УСЛУБИЙТАЪМИНОТ АСОСИЙ АДАБИЁТЛАР

1. Вечканов Г С., Вечканова Г Р Макроэкономика: Учебник для вузов СПб.: Питер. 2009.
2. Мэнкью Н Г. Принципы макроэкономики. СПб.: Питер. 2009.
3. Самуэльсон. Пол Э., Нордхаус. Вильям Д. Макроэкономика. М.: ООО “И. Д. Вильямс”. 2009.
4. Агапова Т А. Серегина С Ф. Макроэкономика. Учебник. М.: “Дело и Сервис”. 2005.
5. Ishmuhamedov A E., Djumaev Z A., Jumaev Q X., Mqroiqtisodiyot: o`quv qo`llama. T., O`zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamga`rnas nashriyoti, 2005.
6. Ахмедов Д Қ., Ишмухамедов А. Э., Жумаев Қ. Х., Джумаев З А Макроиқтисодиёт. Т.: “Ўзбекистон ёзувчилар уюшмасининг Адабиёт жамғармаси нашриёти”, 2004.

5.2. Қўшимча адабиётлар

№	Муаллиф, адабиёт номи, тури, нашриёт, йили, ҳажми	Кутубхонада мавжуд нусхаси
1	Рахматов К. Микроиқтисодиёт ЎУМ.-Г. ГулДУ. 2018.	5
2	Эгамбердиев Э. Микроиқтисодиёт.-Т.: Шарқ. 2004.	10
3	Игошин Н.В. Экономика (учеб.пособ).-М.: ЮНИТИ-ДАНА. 2004.	2
4	Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика.-М. Дело. 1997.	2
5	Ғуломов С., Салимов Б. Микроиқтисодиёт (дарслик).-Т.: Шарқ. 2001.	10
6	Пиндайк Р., Рубинфельд Д. Микроиқтисодиёт (қўлланма).-Т. Шарқ. 2002.	40

ИНТЕРНЕТ САЙТЛАРИ:

- www.gov.uz — Официальный сайт Правительства Республики Узбекистан
www.mfer.uz. — сайт Министерства внешних экономических связей, инвестиций и торговли Республики Узбекистан
www.edu.uz. – сайт Министерства Высшего и среднего специального образования Республики Узбекистан
www.mgimo.ru – сайт МГИМО
www.tseu.uz – сайт ТГЭУ
www.cer.uz — сайт Центра экономических исследований

www.review.uz — сайт журнала “Экономическое обозрение”

www.ziyonet.uz

www.gduportal.uz

Фаннинг силлабуси “Иқтисодиёт” кафедраси умумий йиғилишида 2018 йил _____08_____ _1_ -сон қарори билан тасдиқлаш учун Факультет УМК сига тавсия этилади.

Кафедра мудири: _____ О.Сатторкулов

***Изоҳ.** Фан силлабуси Факультет УМК си томонидан Университет УМК сига тавсия қилинади. Университет УМКсида кўриб чиқилгандан кейин Илмий кенгаш қарори билан тасдиқланади.